Vasárnap. 13. Szám. Februárius 13-kán, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLONY

(NEGYEDIK ÉVI FOLYAM.)

Megjelenik e lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előfizetési mindenütt ott, hol postahivatalok, a lapok kiadó hivatalban czimpénzküldve lehetnek. Ára évenegyedre 3 fl. 15 kr, félévre 6 fl. 30 kr, évre 12 fl. 60 kr ezüstpénzben.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS: A Szentgyörgytéren, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 kr. czimpénzben küldendők; folytonos hirdetésekből illő per ebengedtetik. Minden egyéb hirdetésére 30 ujkr bélyegdíj előre beküldendő.

A lap annyai ügyeit érdeklik: u. m. előfizetés, hirdetések, melyek tárgyai szt. a kiadó-hivatalban utasitandók.

KIADÓ-HIVATAL: A Középterületen, STEIN könyvkereskedésben.

A SZÉKELY OROKSÉGEK MEG VÁLTÁSÁRÓL.

Miután a székelyföld a vármegyei földdel nem egy természetű; az saját szerzeménye, ez pedig királyok, fejedelmek adománya: a junius 21-iki, 1852-ben megjelent magas patens, a megváltásra nézve egy igen helyes különbséget tett, a székelyföldön a szolgálmányokat, a vármegyén pedig a földet vévén fel a megváltás alapjánt.

A milyen szükséges, és igazságos volt az emlitett patensnek, a megváltás kulcsára nézve tett ezen megkülönböztetése: ép oly kivánatos és talán méltányos is fogott volna lenni, mind a'birtokosokra, mind pedig a szellérekre nézve, ha a váltsági összeg számukra is azon forrásból előlegeztetik, melyből a vármegyei birtokosok nyerték kárpótlásukat.

Tekintsük meg egy kissé az e tárgyra vonatkozó tényállást a székelyföldön; a legfelsőbb patens közzététele után minden földesur ügyeszkedett szellérevel kiegyezkedni és óket a' megváltásra rábirni; ott hol ezen eljárás sikerült, daczára annak, hogy a fizetés csak részletenként, a hogy lehetett, történt meg: mégis mind két fél boldognak hatatlan magát, a földesur, mert, per nélkül, birtokának ha nem is egész é r t é k e t, de mondhatni annak nagy részét nyerte meg. A birtokat megváltott szellér pedig, miután oly időben egyezkedett, mikor a pénz is bővebb, a napszámok hétrétűek és a váltság díjai még magasra nem emelte, tehát azt csak nem minden megfeszítés, erőltetés nélkül tehette; most nyugalommal élvezi, s használja saját pénzén megváltott birtokát.

Hogy a székely szellér tulajdon erszényéből volt kénytelen magát megváltani, ennek is meg van erkölcsi haszna; mig a vármegyei jobbágy azon boldog hittől elmámorulva, hogy ő minden faradság nélkül jószághoz jutott, magát a henye életnek és az ivásnak engedte át és tékozolja könnyen kapott földét: a székely szellér keltőztetett szorgalommal igyekszik megváltott birtokát gyarapitani, és a megváltásra netalán kölcsönözött pénztől szabadulni.

Fájdalom ezen megnyugtatój helyzet a székelyföld egyik, és lehet nem nagyobb részére kiterjeszthető. Mert valamint a jelenben, ugy ezelőtt is találttatik hivatlan ügyvédek, kik felhasználván a nép tudatlanságát, a kedvező alkalmat nem mulasztották el önérdekukben kiszákmányolni, izgatván a népet az egyezkedés ellen, elhitetvén vele, hogy az czak földesuri önkény, s hogy a kormány a székelyföldön is kárpótolná a földesurakat, ha követelésöket bejelenteni akarnák; mikor az lett következése, hogy sokan nem egyezkedtek. És az urbéri törvényszék előtt ma mint pere-felek állanak egymással szemközt földesur és szellér.

Hogy ezen viszony mind két félre nézve nem csak kellemetlen, de káros is, bizonyítják a következések. Mellőzve azt, hogy az már magában egy szomoru körülmény, miszerint a székely birtokos költséges, faradságos per utján kényteleu azt kinyerni, mit a vármegyei nemes a m. kormány hozzájárultával, csaknem faradság nélkül megkapott; még szomorúbb az, hogy miután per utján kivyerte mit és mennyit kelljen a szellérnek fizetni; az kénytelen látni, hogy tulajdonkép még semmit se nyert egyebet, mint egy ujabbi pert, vagy per utján pert: mert az erre vonatkozó patens értelmében, a szellér czak három év alatt és részletenként tartozik fizetni. És mert az elégtétel iránt nem az urbéri törvényszék hatásra, hanem a végett egymás itélőszék a polgári törvényhatósághoz kényteleu ujbol folyamodni. És igy czak idő telt, oly nagy költéssel jut birtokának ertelekhez, hogy midőn a váltság díjat végre kézhez kapja, azon veszi észre magát, hogy annak nagy részét perre elélegezte és neki a semminél nem sokkal több maradt.

De ezen megváltási rendszernek a székely földesurra nézve azon rosz oldala is van, hogy megszünvén a moratorium, mi a vármegyei birtokosok kárpótlásától függ, annak hátása a székely földesurra ép ugy ki fog terjedni, mint a vármegyei birtokosra, ellenére annak, hogy az még akkor kárpótlást megesheik semmit se kapott.

A szellérek állását sem mondhatni kedvezőbbnek. Tagadhatlan ugyan, hogy jelen mostoha helyezetüket a rosz mondókat nak köszönhetik, mert ha azok példáját követik, kik elején béke utján kiegyezkedtek, kik közt családom szelléreit egy két kivétellel dicséréttel emlithetem fel, most nem volna miről panaszkodni, az elmulasztás terhe nem nehezedett volna oly nagy mértben gyenge vállaikra.

Miután a foldesur látta, hogy béke utján nincs hiátus az egyezkedésre: kényteleu volt a törvényes utat választani. Ez a szellér perel, mert egyfelől reményli, hogy időt nyervén pénzt szerezhet: vagy pedig a mint sugója biztatja, helyette az álladalom fog kárpótlást nyujtani. Perel tehát szegény és a vérszipók annyira kiszijják, hogy azon kevés is, a mit váltság díjába fizethetett volna, az ó zsebökbe vándorol. És végre midőn minden huzás, és halogatás daczára elérkezik azon időpont, hogy fizetni kell, arra ébred fel, hogy a váltság, díjupszázad birtalékok, az elégtétel kölcsöge annyira rugtak, hogy az ingatlan birtok mellett meg ingó javait is felemészik. És számára nem marad egyéb mint nyomor és a megbánás.

Ezen mostoha állása a székely birtokosoknak és szelléreknek, nem egyedül a perlekedő felek egyéni érdekeikre nézve, de államgazdászati szempontból tekintve is igen káros, mert egyelőtt mind két fél elszegényedését vonván maga után, a földmivelés és gazdászat nagy hátrányt szenved; és mert az urbéri törvényszékek idejét ezen perek annyira elfoglalják, hogy a tagositásra, erdőelkülönözésekre, mely a közgazdászat felvirázásának két fő feltétele, munkásságukat kevés mértékben, vagy éppen nem képesek kiterjeszteni.

Fennebbiekből indulva ki, mind a perlekedő felekre, mind a m. kormány érdekében nem czak kivánatos, de szükséges volna, a szellérekre nézve a fentebb jelzett illésám egy kölcsönnel segiteni. De ezen kölcsön is czak ugy lenne üdvös, és jótékony hatásu, ha az nem a vármegyén gyakorlott rendszerrel és általánosan alkalmaztatnék, hanem czak is egyénileg azokra terjesztetnék ki, kik nem lévén képesek magukat megváltani, onmaguk folyamodnak illető helyre a kölcsön megadása végett, mely kölcsön nem adó, hanem törlesztés utján bizonyos évek alatt lenne visszafizetendő. Különben azon jó helyett, mit egy ilyetén kölcsön által remélni lehetne, czak rosz következnék, mert azon szellérednek, kik egyezkedés utján magukat megváltották, eléggedetlenséget idézne elő, és megerősitén őket azon hitben, hogy ha várnak, czak ugyan óket is a kormány váltotta volna meg: kedvetlen surlódásokra nyujtatna alkalmat, és igy a szándékolt segedelem, biztetés lenne azokra nézve, kik magukat a legfensőbb patenshez alkalmaván, kényszeredni igyekeztek, vagy is vilagosabban szólva: az engedelmesek büntetve, az engedetlenek pedig jutalmazva lennének.

Miután egy fennebbi módositasokkal körülhatárolt kölcsön czak is hasznos és jótékony lehet; hogy létesitése nem miliókat, legfeljebb pár száz ezer forintot igényel, mely összeget a kölcsönöző szellérek birtoka, mely jelenleg is a hivatalok őrködése alatt áll, eléggé biztosit, semmi oly akadaly nem mutatkozik, mi annak kivitelét kétségessé teheté, ha illető helyen annak támogatására erélyes szószólók akadnának. *)

Nézetem szerint legkönnyebben lehetne czélt érni, ha az urbéri főtörvényszék, melynek ugy is hivatása körébe vag, ezen tárgyat figyelmére méltatná. Tagjainak buzgalmo, és urbéri elnök báró Jósika Lajosunk hivatalos erélye, a székely ügyek iránti erdekeiszége, melynek közelebbről a tagositás érdekében Udvarhelyre lett kijöttével szép tanuságát adta, a sikerre nézve biztos zálogot nyujtanának.

Gr. Kálnoky Dénes.

Ujdonságok.

— Pávai Vajna Elek ur a magyar akademiától reszére itelt 30 db, valamint a magyar természettudományi társulattól nyert 8 db. arany pályadijat az alapitandó erdélyi Muzeumnak adván át: fogadja érette az illetők, sőt mindnyájunk szives hazafiui köszönetét. Az anyagisag és vagyonbáványozás e korszakában, vajmi jól esik az emberek az önzésnélkülisség és áldozatkész honszeretet ily kitunő jelével találkoznunk! Isten tartsa meg a nemes áldozat sokáig, s mivel mindkét jutalmat természettudományi kérdésben nyerte, a természet kimélje meg rombolásitól az ő törvényeinek nyomozásában hiven és sikerrel fáradozó élteit!

— (Kolozsvárt is lesz (gázvilágosság.) Mint értesültünk az erélyes elöljáróság városunk photogenneli világitása érdekében intézkodiseket tett, mennyiben szép czéja kivitelére Budapeste már vállalózó után irt. S igy remélhetőleg a jelenlegi világitásra nézve kőtott hasonberi szerzódés letelte után a pislogó lámpák helyett a haladás szövetneke vet a mi falukuire is fényt.

— Erdély Történelmének, Erdély ismertetője Kovári László tórténeti tanulmányai összegének I. kötete végre megjelent. Vegre mondjuk, mert sajtó alá menetét lapunk mar 1857ben jelentette volt, s e kötet kikerülését, mint halljuk, többek közt azon curiósum is hátráltatá, hogy nyomatása alatt a sajtó tobbszor megtörött. Alakja a kolozsvári nyomdáknak becsülésére válik. Tüzetes ismertetését közelebbről hozandja lapunk.

— (A 4-dik alarczos-bál) f. hó 10-kén ment végbe városunkban. Kik még most a farsang szépen is kéltkednek és téli szisonunk szép kimenetére felett, azok kedvéert megkívánjuk jegyezni, hogy e bál szép népes közönség s azok közt csinos maszkok vidám csevegése elénkité. Ma, febr. 13-kán ismét alarczos bál lesz, sorsjátékkal egybekötve, szinházi alaptóke növeztése érdekében.

— (Méltó büntetés.) Az erélyes rendőrség éberségének közelebbről ujjah jelét adá. Ugyanis némelyek varosunkban törvény által tiltott nyereszkedő kártyajátékba elegyedvén, fel lőnek jelentve, s illető hatóság a résztevőkre szonnal az illető törvényket alkalmazá.

— A Kolozsvárt felállitandó ipartanodára tett sajtóhasznak egyik magyarbarát lap — vagyis annak ujdondásza, ki egyszerűen azt hiszszük, meg nem próbálta az i t t e n i ü g y e k e t f i g y e l e m m e l k i s é r n i — kissonnyal emlitette meg. Ujolag magyarkodván jegyezni, hogy ezen alaitnak szépen folszerezési kellékekre történik, mert a helyiséget a derék város, a fizetéseket a m. kormány már megajánlotta. Mi már el volt mondva.

(Necrologj Sz-Udvarhely városnak több országgyűlésen volt követe, késő bb főbiraja, s lelkes polgara, egykori országos ügyvéd Szeles Károly febr. 2-kán 50 éves korában jobb létre szenderult. Hult tetemei vigaszháltatlan nején, hat árvájén es ippán kivül, a husongo rokonok, és barátok serege s az egész város gyászoló népe e hó 5-kén kisérték örök nyugalomra. Beke lebegjen sirja felett!

— (Hitelkérdés.) A „Pesti N." feb. 8-ki száma egy illetekes felszólalás alkalmából igen alapos vitatkozást hoz, a m. gazd. egylet egy közelebbi ensikráztra vonatkozólag, melyet a bécsi hitelintézetet a hazai szükségletek kielégitésére elegendőnek a feltételeit elég meltányosnak nem látván, egy magyar földhitelbank szükségességének bebizonyitására következő kimutatást tett.

Ha valaki — nem is számitva esztuál a bélyegdijt és egyéb mellékes költségeket — a bécsi banknál 100,000 ft. kölcsönt felvenni kapott akar: 12 évre az alölegelvekben 122,500 ft. kell felvennie. Mert legelőbb is levonják az egész kölcsönösszeg felévi hasznát, mig pedig alölegelvekben, a mi tesz 100 ft felét, ennélfogva marad valósággal 119,110 ft, miből 119 ezer forynt 32 éves alölegelvekben a bankban, a közgazdaságban szerint, t. i. 84-en eladván, kap a kölcsönösök kézpénzt.

Hozzáadva a 116 ft. mi, mint czés, bélyegdi kiülöbség, kézpénzben egyenlőtlenül is 116 ft.

Kapott összesen kézpénzben 100,076 ft.

A fennmaradt 76 ft tőkével se fedezi a alölegelvek bécsi eladási diját. Tehát kell 122,820 ft-ot az évig 7 percet fizetni, hogy 100,000 ft kézpénzt törlesztve légyen; évi járulék a szerint 8596 ft.

A P. Naplóban egy tekintélyes nyilatkozat allat ezen allitás érvényre tanulmányi zonban a derék lap viszontnyilatkozatában alapsan kimutattatik ezen allitás helyessége, éppen azért kozlendőnek véltük azon allitást, hogy Erdélyben is egy ős földhitelbank szükségességéről czémnk igazolva terjedjen.

— (Beszélyek.) Vettük „Történeti beszélyek" czimü két kötetes müvet, irta Sarkadi István, nyomt. Pesten 1858. Tartalmai képezik: 1. Bessenyei Julia, 2. Bak-el Mandely, 3. Villám és Hunt, 4. A Kétkeztet, 5. Elejtmania, 6. Ordog tornya, 7. Tünder Margit. Irói eldása eleven és élvezhető a tárgyai érdekesek. A két kötet mi ára 2 ft p. p.

— Br. Batizafalvi Samu orvos, sebész és szülész, Pesten sebészi és orthopaediai maggyógy-intézetet allit. Az intézet f. év máj. 15-kén nyilik meg. Folveszen a harom évesétől kezdve minden az intézet szakhöréhez tartozó bőrszi. Havi díj 10—20—100 ft., melyért a betegnek minden szüksége fedeztetik.

— (A buzgó és nem buzgó postahivatalnok.) A „Vas." Ujs." 6-dik sz. egyveleg jelenti: csaértik a csornai posta-hivatalnok, ki az czitan megjelenő levelekre czimeket szokott bennhányást tesz, ha a lapokra nem fizetnek előre; mindent az ellentét allitván ellenkező szinben ele, mi megemlitjük, hogy bizonyos postai kiszolgálatban levő ember is, ki a levelek s lapjaik után oda menő miliparosokat gorombán szidja le mert olvasnak, miért nézünk tül a kapun? az előfizetési mogurva kénytelenségel s czak könyszerüve fogadja el, a szépirodalmi lapok divatképeit szétszórja, összeszenyvezi, s hetek multva buzza elő egy zughól. Lám, ily czudabogár is van, sőt nekünk már kétlyennél itlak. Egykor meglehet nevejkket is szolgálunk, most jonak tőlünk annyivel beérni.

— Gothban egy a nő-oktatási illető igen üdvös rendelet jelent meg, e szerint t. i. a nő nyilvános iskolákban a nő kézimunkák kötelezett tantárgyakká tétetnek, s a masodik iskolai évben minden leánygyermek tartozik belőlük oktatást venni. A szegényebb sorsuak számára a kötéshez, varrishoz, himzéshez stb. szükséget szerket az illető községek vagy azoknak

*) Annyival kevésbbé volna az kivihetően, mert pénzhiányában az kötelezettségek vivnyek is alkalmatlanthatnának, melyeknek biztositéka betöltésénél nagyon szerencsés kivétel, tőrésszerű kitelíthetnek gyanánt, bizott forgalmuk elénkebb a bizonyosabb lehetne. Szerk.

"Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

szegény-pénzalapjai szolgálatjak ki; a tehetősbek azonban az ily szereket maguk tartoznak magukuak beszerezni.

— Az augsburgi Alg. Zeitnak írják Gennebol, hogy oda a magyar kibujtatónak fejé, meg más menekultekkel megérkezett volna Tizzaból s ujlát Terle felytatná. A bécsi Wanderer idei 27-dik számában emlitvén ezen hirt, kétsége hozza az mind a mellett, hogy a gémnat hulottja, az erdőkelt gyöngyösiget illető insertnek állitja, azt jegyezvén meg a Wanderer, hogy éppen most a Times irja, miképp azon egyénisig egy londoni irodalmi egyletben felvásási tart a „nemzeti jellemek különöseiről."

— Milánóbol jan. 30-kán irják: A felolvasások hihetőleg Paviaban is rövid időn ismét meg fognak nyiltatni. Egy nyilvános fallragasz által akkossag arról értesittetik, hogy a szokásos álarczos tánczvigalmak, s a corinodoi-k hajázása a jelen farsang utolsó napjain is meg fognak engedtetni.

— Jassyból irják: Az uj moldovaorszagi utlevelek „Egyesült herczegség" fölirat alattő fensége az uraltkodó herczeg I. Sándor János nevével ellatva franczia es olasz nyelven szerkesztve adatnak ki. Gogolicsan részére, a ki mint bonapárti, jó hirben nem mint az adósságtól, a hálás moldovai nép aláirás utjan aranyokat gyujt, hogy öt hitelezőitől megszabaditsa. Mint hirlik, voltak egyenek, kik 500, sőt 1000 darab aranyat irtak alá. M. S.

— **Nemzeti szinház.** — Febr. 9-kén Rónai Gyula vendégszereplése mellett a „Saint-troupezt turnó került szinre. Rónai Maurice György szerepében, különösen az ügyes alakitásban tüntette ki magát. A vendégművészben közönségünk szivesen tapsolta meg régi kegyenczét, Komáromi D'Arbel Károly, Folinuszne Hortensia szerepében jó játszám. Gerbesné Anna szerepe, ha Gyulaina bizatik, az előadás csak oszszevágóbb lett volna.

Febr. 11-kén: „Troubadour," most harmadikszor az eddigi felosztassal népes közönség előtt. Fejérvári, és Egedi M. kosztrakban s vigrácsokrokkal tiszteltetik meg, a mit minthogy arra semmi „a propos" nem volt: a „Norma" előadásokor, azaz tapsok viszonzatának lenni véltuk, vagy valamit ugy, hogy a nemzetiek téltek sem tapsol. A három müveznök közt. Nellinek legjobb iskolája van, E. Marinak legjobb játéka, P. Bának legszebb hangja. A sikiam szerint müveszegészbe nem szerepelnek helyökben megállnak, azonban Norma szerepe nem Sz. N.-nek való már.

Gabonaár. Kolozsvárbt, február 10.^{1} — Bécsi mérője esztrák becsben. Tiszta búza 4 fl. 10 kr. — Elegy búza 3 fl. 13 kr. — Rozs 2 fl. 42 kr. — Arpa 1 fl. 60 kr. — Zab 1 fl. 49 kr. — Törökbúza 1 fl. 80 kr. — Pityóka 1 fl. 40 kr. — Marhahus fontja 10 kr. uj pénzben.

A kötvény ugyanazon évben aug. 3-kán kiszabtatott fel az egyházi tanácsban, az egyházat képviselt k. gondnok ifj. Roth Pál jelentésével, melyben ő az egyház vagyoni helyzetét feltesze ajánla, hogy a kérdéses tér jelöltetnek ki iskolai alapnak, s módokat kereset fel, melyek szerint oda közadakozás utján iskolánk részére jövedelmező épületet lehetne emelni, ha ajánlatai elfogadtatnak, tiz éveken at 40 pfrtot, és hét évszessen 400 pfrtot e czélra adományozni igére.

Az egyházi tanács a jelentésben foglaltakat általánosságban elfogada, s miután a tett szerzőités megerősítése az illető felsőbb hatóságoktól megnyi, kérésére az épülettervet készitesvel mernok Balog György urat megbizá.

A tervrajz 1858. jan. 3-kán adatott be az egyházi tanácsban, s ugyanakkor egy bizottmány nevezetett ki, mely mind a tervrajz, mind a k. gondnok által tett ajánlatokra vélemenyes munkálatot adjon be.

1858. jan. 10-dikén olvastatott fel a bizottmány jelentése, s a nagyszámmal egybegyült egyházi tanácsban ugy elhatároztatott, hogy azon tervet elfogadva kimondá, hogy ennek jövedelme fennálló elemi iskolánk egy alreál iskolává—ha azonban ennek szükségessége valamily más alapfelett lehetne elhalálozni—mint alreál iskola által megszünnek, algymnasiumná való kiegészitésére fog fordittatni, s hogy az épitésre szükséges, a közrészvétnek folyamodnak.^{2} Illhatároz ugyanis a tanácsban, hogy a jelen ház folytatnék, s azután a jelen épület kikai hatóságok beleegyezését kérni, s czek megjötte után egy bizottmányt nevezni ki, mely minden helybeli s vidéknlkbeli az ügy szentséget felfogni képes egyénséget 1-ül 10 évekre at évenkinti adakozásra személyesen felszólitand, az e czélra való adakozásra a két magyar haza lelkes fiaihoz felszólitósokat küldend, mas kozvetlen jegyzéseket s arczlaszókat a gondoskodand s kötelezett lesz minden karom kötve a egyházi tanácsnak s nyilvánosan is számolni.

E határozatok nagyszerint teljesedtek. Az ezedlyi nelt. egyházi tótanács, egyházi tanácsnak hatáskörébe tartozván, s az ugy pártolásat 115/858 sz. alatt megigére.

A tek. cs. k. járási hivatal a melt. cs. k. kerületi hivatal 2347/858 sz. levénia következőleg ismerte el, hogy a fentiekben leirt szerinti épitésben, mind az e czélra való adakozás-ügyben sokben belegyezzél.

Az egyházi tanács által az ügyet kezelő bizottmány ezek alatt alakult, s ugyanonnan: ifj. Roth Pál, algondnok: Mészégy Lajos és Szabó Ferenczné, a tekintetek: Vékony Ferencz, pénztárnok: Balog György, mernok: Beke Sándor, Fodor Antal, Gyöngyösi Sándor, Nagy Farkas s Turlacz Ferencz egyházi tanácsosok szemelyekben kinevezteteit.

Ezen bizottmány megalakulva a szükséges könyveket megkészitette, a felszólitásokat az épitésben szükséges szemelyekhez, az aláirási iveket, a kötvényeket kinyomatá, s már gyujtési kötelezettséghez akart kezdeni, midőn egy hét alatt az épitésre szükséges oszlásszám megnőnt a mai napon tartandó egyházi közgyűlés is e részben határozand.

Ezen egyházi közgyűlés az, melyről szólok, melyben mindezek nyilvánosan tétettek ki, s melyben a nagyszámu egyháznagyhelyiség lesztő tanácsa s a kinevezett bizottmány eljárásait, de mondott azt is, hogy most, midőn a papi tizednegyedi is eltörölteteti, s az egyház tagjai annyivalabb az járulnak az egyház fenntartásra, minden egyházi tag kötelezettségének ismeri el, hogy jövedelmének aránylagosan önkéntesen járuljon évenkinti adakozás utján e czélba vett épület megépitésére. Ezen felszólitás, hogy ugy más hitsorsosaink a vidék s az egész haza hű fiai segedelmeit kálás köszönettel fogadandja, s ezt remélt is, s részéről is köteleségével levé a kinevezett bizottmanynak, hogy a melt. egyházi tanácsa ezen helyben hagyott egyházi tanácsi utasitások szerint járjon el.

Tisztelettel parancsoló volt az egész gyűlés mernke: Pógonó P. D., jelkerdő, k. gond, ifj. R. P., felvilagositó s megnyitó, N. F. rövid de velős s a nem hitsorsosunkbeli Dr., F. kit az ügy szentsége hozott fel, közméltánylást elodézett hazafias nyilatkozata, a higgadt vitatkozások, a magyarosan egybegyűlt közönség arczain ezilontó dicsőitő kösszög inyilványulásai valrázolák azt.

És el se ozlott a gyűlés, tömegesen jöttek az aláirók, a mintán szétoszlánk, az vezetett tett ajánlatokkal, 2000 pfton feljul volt felajánlva.

Egy ily gyűlés nem csoda, ha örömkönyet csal az oman tavozó szemeibe, s ha ekkor nemzeti jellemünkre gondolunk, nem lehet, hogy ezen remélyszerint mindnyájunk szivét megy hazunk lelkessége visszhangra találj a két testvér hazában, s mit mi meghezdénk, a nemzet sajátérdekében bélejezni segitend!^{3} *).

Szászváros, febr. 7-kén, 1859. — Siettek ünt addig is, mig résztelesebb értesitést kapnd, különösen hogy a Szászváros körüli gazdasági egyesulet^{4} a vidékbol számosnap megjelent tagjai meghaló lelkesülése közepette, legnap megalakult.

Az erd. gazd. egyesulet illetőleg, különösen szabályilag is kiszabatott: „azzal addig is, mig a nevezett Kolozsvárt székelő erd. gazdas. egyesulettel viszonya felsőbb engedelly utján eszközlendő, egy bolcsonós szellemi összemunkálásra törekedni."*

Mintán tudjuk azt is, hogy tekintve azon körülmenyt, melynélfogva az egylet nem minden tagja van birtokban a magyar, —mársrészt nagyon sokan ki nincs birtokban a nemet nyelvnek, annálfogva a kat nyelv egyaránt fog használtatni, mind a szabályok, mind a jegyzőkönyvek szerkesztésénél, mind a levelezés és tanácskozás folytatásban.

Mi derült homlokbal s vig reménynyel nézünk a jövőre, s ha megtudjuk, hogy a mintán is 180 lagot számló egyesulet legalább is meg egy ennyi tagsal szaporuland, csak azt ohajtuk, hogy mindig oly elevenségel lobogjon az egyesulet szellemben s felkelésre s azon lángja, mely—egy jobb jövő biztos kezes—mindenki szemében ragyogott, a mélyen tisztelt kerületi főnökünk mgs Thimmann ur beszédjeiben s azon szavaiban: „aram, mozogunk, irtunk, beszélünk, fizetünk s, de ami a mire egyesülünk, tett az a mit lelkesülésünk érzetében egymásnak fogadtunk, tett az a el szem szép haza vár tőlünk! Tegyünk már, cselekedjünk, mikénk marad, hogy jojjon alkas et ezen magasztos pillanatra, a késő utódok halás ivadékotsi! Adja Isten! r. l.

Óserhalomtaj, januar 25. — Országos vásáraink sorát az évben a saj-udvarhelyi f. hó 22-én jegárt, kezdé meg. Kivéve, hogy nehány csonlos ökörpárt a szeszgyárosok moslekon hazálni bevásárolták, a sokadalom alatban vége rosz volt, mert a szarvasmarhakereskedőnek A pénz szüke naponta terhesebbe nehezebbé kezd válni.

Es egyéb tekintetben se sok örvendetes mondani valónk van. A tagositás körül se mutatkozik semmi haladás, s egyébe beszélteznek járásban Bethlen és Somkereken van a tagositás illetésen kimondva; sőt Bethlenben már csak nem véglegesen keresztul vive. Somkereken a mérnöki munkálatok tavaszszal fognak megkezdetni. Zen kívül a tagositás ügye a tagositas az urbéri törvényszékek felettik előtt már beke utjan el volt intézve. Legközelebbről itt-hetre vár a nyulasi határ tagositási ügye, s ugy hallom, hogy a Szamosujvár-Magyarfalu-ut szakasz a tagositás az urbéri törvényszéknek felettik elő-tt van. Ugy hallom, hogy a mely a cs. k. nyilt parancs rendeszére értelmében megkivánt tó $^{2}/_{3}$ rész birtokosát, értelem és jó akaratta megoldás idvözöllhesse. Nincs ezen a tagositásban semmi kedvetlen és vesa hatá, mint a kentelbi. De a határ $^{2}/_{3}$-da a nép kezén van, kik minden hivatalj parancs mellett is fölöksordazási gyakorolnak, s a magoké mellett lépegen szándékon helyezgetik bocsanatosan marhakkal tizk a határdulásokat. Meg a birtokaranylagos marhatartasi irominyokat se lehet gyakorlatba hozni. Közelebbről a derék cs. kir. járasfőnök megkészére ujbol is e helyeg szétnézni, s a helyszinen a tagositás dére felől, s tagositasra rábirni, de annyiszor kitúnve látott hivatali erélye; munkás jó akarata, s szellemelje is felsőbb hatasu tekintelye a nép darázsa megtördi.

A vacsori vicarius gyilkosainak meg edigi semmi nyoma.

Az ev. luth. szasz papság a multi öszön a multi évre utalmányozott dézma kárpótlási illetőseget már kifujta. Lelkeszaidnak varja a ref. papság is, hogy a mely nagy szerencsétlenségemesen utalványozott egy rész illetőségéhöl lassan pénzt; egyszersmind teljes reménynyel, hogy ő cs. kir. apostoli Felsége magas kegye az öszes czélhoz hatrálekoral kiparancsolandja nevik is. r.

Bukurest, febr. 3-kán 1859. — Hogy mik történnek most a moldovánok között, legbiztosabban megtudhatjuk a „Duna csillagabol," s honnan a „Romanul" is vette az itt közlendőket.

„Kozlebb azon hir terjengett, hogy Sturdza szerette erőszakkal is vajda lenni. Mi az ily szózat hireknek semmi hiteli se adtunk, mert tudjuk, hogy a nép ötet nem szereti, sőt legkisebb rokonszenvel sincsen iránta, éppen azért az ujvajasi fellelet vándorlásait s mozgalmait meg csak meg se villantuk agyunkban. Ma azonban a rendőrség által fojlédezteteven, e hirek kezlenek megvalósulni. A rendőrség t. i. a napokban elfogott huszonkét lengyelt, kik bevallottak, hogy jó pénzért a hó 13-kára mintegy négyszázan Foksányba kellett volna egybegyülnek. Ezen lengyelek részint a volt torok szolgatabelieik, részint a Sturdzaeban voltak, részint közelebb hitnek ki ötet Lengyelországból. Czélja a volt, hogy az uniót kikiáltak. Egyik megvallotta, hogy Sturdza az uj herczeget torbe akarta ejteni es megvakitani, azzal kiszámitgat kikiáltatni. tesszék, de annyi bizonyos, hogy Sturdza hitta volna Kuzat Foksányba, azzal kecsegtetvén, hogy oláborszagi hivei által a két ország vajdajává fogja kikiáltatni. Tény az, hogy sok lengyel szándékozik, a hozzá Verybinszky-Murat bey is Sturdza volt segéde Foksányba utazni. Ugy halljuk, hogy ezen kalandor bofogatsáról a kormány a Duna menten már is intézkedett, s a nyomozás elkezdődven, hiszszuk, hogy Sturdza miatt is az országujvélen elcibe fog terjeszteini. Az eredményt nem tudhatjuk, mindazáltal e lehetőt reánk igen lesznek hatottak. Vajjon oly szent ügyet mint az unió, ily nyomoru cselszövény játeknál kellesfolhasznáni? A fejedelemségek unióját jobban senki se ohajtja mint mi, ez azonban nem ily idegen csoporczosok vivmánya kell hogy legyen. Mi eddig sokszor a szemünkre vetettuk a jásvásári országgyülesektől, vagy egy a román nemzet kebeléböl keletkező önkéntes fölkelestől varhatjuk." Rosetti.

„Itt is megvitatta az az országgyülés, a metropolitán érdekor Te Deum tartatván, tömérdek nép sereglett össze az érseki lak körében, hova a mig az istení tisztelet tartatott be nem bocsátatván, türelmet vesztve, egyre-egyre „porcile" fölkiáltások között, tobb izben probálta a bárhasztalan — a kaput betörni. Végre a kapuk fölnyiván a benn levő katonaság kilepteteitt, hogy másnak adjon helyet; de mig a külön levő katonaság fölszólitatott, hogy adjá a nép iszonyu robajjal benyomult a kapun, s látni óhajtvan a köteket, de hasztalan, mert ezek addig már bementek volt az orszag házba, s a nép ugy szólván mind csak kevesen bocsátattak be, a kik t. i. jegyet kaptak volt. Nem sokára Jancu Manu, és Filipescu kajmákimok kijöven az ország házból, a nép tatkosan éljenzi azaz kikiáltatott fejedelemnek. Ezek eltávozta után még egy dérk lovas felszázad jött be az udvarba, mire a nép elcsöndesedett. Benn a gyülésben hogy ezaltal mi történt nem tudom, hallom hogy a kiöntés egazolásai el is az egyesitésre, hogy a volt uniónisták, kik most progressistáknak nevezik magokat, tulszárnyaltak vetélypártjokat, s legutokább Bretano volt a nap hőse. Mikor elszólt-tak, Gyika Demetrius a volt ujvajasi fő-ügyelő a nép, kinek nem kis reménye van, hogy elnyeri a herczegséget.

Stirbey bej ugy látszik egészen lebogyott a nép szemeiben. *) Levelezőnek szerencsére jöven ma este a hollandi konzul Kenu esketésen Stirbeynek jelenlennij, a herczegen igen vig kedvelben latta, ki ugy látszik hogy nem sokat tirdalik mellettünk az ügyen.

Ennyi mozgalmas hir után csak még az szót Acs Károly ur alul magyarra fordittot„Vigrágok a román nép kollcsczi sik." czimu müvek ritkán jutalmazott, s ugy szólván csak maj szegélybe töttetve kiküldötte levelezőhoz, hogy azt az illető korókben megismerjasse, és valamely testülednek ajándokozza. Levelező az Eforia kezébe tette, s hamar meg is jött levelezőnek a kezkesitésére, mind a fordittó urnak a román irodalom iránti becses faradozásáert köszönet nyilvánitatott. Igen jó volna, ha Acs Károly ur azon bizalmat, melyet ős nek Pesten felküldötteim, magyarra forditott s valamelyik magyar lapban kiadná. Ez az első magyar könyv, mely az itteni szent Száva nevet viselő román nemzeti tanoda könyvtarba beltetett. A romanis es magyar irodalom czen szamaszaszerencses közeledese érdeke kivanván ezen levél közrebocsátassát, remélem hogy nem sértem meg ezen felszólitásomnal Acs Károly ur szerenyeset.

Ma este a fő bpületek ki vannak világitva, a nép mindenket meghámulta, azonban csöndesen viselte magát, mire nagy hatassal lehetett Rosettinek Bukurest egyik köveinek azon felhivása, melyet a „Romanul"-ban az Uzvoreocsatott, s a nép közt kiosztatott. „Orokodjunk testvérek — ugymond — a közbeke és csönd felett, mint édes anya alvó gyermeke boleszége felett." Ha a közönséget bármikor a boleszége birtaui merészelné, tudja meg hogy az nemzetünk árulójának fog kikiáltatni." Az egész fölhivás megérdemli, hogy minden román szivebe szoritsa, s a benne irtakat lelkiismeretesen megtarisa.

Nehány nap óta itt mulatnak a moldovai követek, kik hihetőleg az itteniekre várakoznak, hogy együtt indúljanak. Közünk mulat a Tesztrés jöttmesen gazdaságsagu indra herczeg is, s mondják, hogy egy magyar nőt hozott magával, kit nőkl akar venni. Higgjo a ki akarja.

r. l.

Konstantinopoly, jan. 12 kén, 1859. — Az Europával jövő hirekre a brek zajira a törökök aggódó kivánciszsággal kérdik: minő kagye (hábor) lesz? s ha nyugtatták-e mondod, hogy

*) A mint közelebbről laptuk hozta, Kuza lőn ott is megvitatva. Szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca

még semmi bizonyos nincsen, ó kétlelkedve rázza fejét s azt feleli: az üstökös nem hiába volt az égen, vészt jósló hosszu seprőjével; a muszkof (orosz) és Napoleon egyesültek: ők nem akarhatnak jót, de Allah hatalmas.

A magyar Dolma bacsi (ma egészen kékszen lévő) szinházban keres szórakozást, a Perán működő olasz opera társulat tartá előadását mult kedden, a magyar, a követek és miniszterek jelenlétében; következő nap a balet-társulat mutatta be szultánt és a háremet, mely alakommal a háremben hölgyei közül is többen résztvettek a táncban.

Hair ollan effendi a helyettes nevelésügyminister egy rendelete szerint Stambul 13 secliora osztalik fel, s minden secliohan ot fiu és egy nőiskola felállitását rendeli; ezen utolsóban nemcsak irni s olvasni, hanem női munkákban is kiképezett nyerendnek a török leányok.

A jó akarat nem hiányozhát a kormányban; általják a török kormányférfiak, hogy csak a polgárisodás felé sebes léptekkel haladás, a vad fanatizmi czáfolnak kártisa s mivelség általó felvétása nemetek közé; ha a nőpnev velést kezben tartó papsig mindig hinti a nép közé a gyülölség, a kereszténynek megvetés magyát, s mindenki uj eszmének, minden előrehaladásnak utját állják. Legtöbb a papsig ezéből kellene Tor khonban kiragadni a hatalmat, de azt a kormány nem merí tenni: ők a korán sérhettetlen pincéljiaba vannak oltóve, s a vakburzógó papsával felegyenkezve, s azért van, hogy a kormány minden jóakaratja, minden nagylelkü törekvése hajótörést szenved, és szenvedend a theocratia sötétség környezte tengerének veszes örvényein; onnan van, hogy minden reform czak sikertelen kisérlet, minden uj eszmének akadassza lehetetlenne lesz.

Az idő mindig folytatja vészes szépségét, még mindeddig egy csepp eső se esett egész Mesopotamiban, melynek hiánya miatt még semmi gabona nincsen elvetve, a pálmafák már mind kiviragoztak, s félni lehet, hogy ha egy hideg éj követné a szép napot, elfagyand a pálmafák könyes virágz, s ezen fötáplálék (az Iráki népnek) hiánya éhség s forrongások okozója lennd, mert miután a pálmafák nem adnak táplálékot a puszta lakinak, akkor azok nem maradhatnak nyugton, rablással levén kénytelenek magamnak élelmeket.

Alexandriából irják, hogy a szuezi vasut egészen elkészült, a 84 angol mérföld hosszu ut a karavánok utjára lévén, kárdoldó a Desebel-Dahid mellett kivonulva, a Dur-el Amran puszta át vonul, s azután a Verestenger partjához leszálva, annak partjain fut egész Szuezig. Botts, a vasutársulat ügynöke, egy nagy bonquetet rendezett a vasút kinyitásnak emlékére.

Az czzel egybekötetésben levő Alexándria — kairoi vasut a nili gőzhajókrázt tökéletesen megszüntette, 13 szép gőzös munkálatban levő Bulákban (a Kairo kikötője) a hajótanyók és hajóslegénység mind elbocsátattak.

Bakalum.

Külföld.

Anglia. — Ha az utóbbi napok alatt még itt ott a politikai egen látható volt egy kis kékség, mely a feltisztulás iránti reménytujra feléleszteni látszék: most ismét vészhirdető sötét fellegek borítják az egészet láthatárt, s a párisi Olympon ülő Zeusz ez idő szerint nem oly szellemben működött, hogy minden órán vártszavatolt a beborult egek felderitését várhatnók. Az angol parlamentiiráknál illetőleg a távirati sürgönyeket nagy erőszakossággal kell fogadnunk s mindenesetre szabatosabb tudósításokat olvasunk az angol közvélemény s a kormány czélzatai körül való tájékozhatás végett. Ha már az angol kormány sem képes a közvélemény megnyugtatására egyebet előhozni mint azt, hogy a háboru „még nem bizonyos", a béke nem egészen „reményteljes" s annak fenmaradása iránt „nem kell kétségbeesni"; mindenben kétségtelen található valami kövér vigasz. Mi az ellenzék, nevezetesen Palmerston magatartását nézi, az képes lehetne némi megnyugtatást adni, ha még semmit sem tudnánk a Palmerston-párti tervének megváltoztató; e párt tudnillik — jól érezve hogy Lombard-Velencének Ausztriához való viszonyaa szerződések megsértése nélkül nem igen lenne megtámadható, — az egyházi állam ügyeit tette táborozási tervének kiinduló pontjává, hogy Ausztriát ezen a téren kényszeritse a hátrálásra. A parlamenti tárgyalások valóban mindjárt az első éjen ily fordulatot látszának venni, s az ezen ülésről kimeritő tudósitások majd jobban értesitenek a dolog miként állása iránt, mint a sóványka távirati kivonat.

— Helyesen, habár a béke barátai nem éppen elragadó vonásokkal rajzolja a helyzetet a „Continental Review": „A valószinűség ugy látszik, nagyon a háboru mellett szól. A békeremények egyetemes és nyilvános jellemü okokon alapulnak, a háboru inditó okok pedig személyes. Anglia a háboru ellen van, Napoleon tőkepénzesei nemkülönben; mondják, hogy a francia nép szintén a háboru ellen van. Az olaszok legokosabb barátai legelhatározottabb ellenei is egy ujra feléleszlett francia királysiganak Lombardiban. Ez mind a béke mellett szól; hanem egy dolog — az egyetlen, a mi valamit nyom — nincs a béke mellett. Lajos Napoleon háborút akar, s mert akar, lesz is. A császár azon pontra ért, hol a háboru annak fentartására szükséges. Meltóztassék a iisztán egyéni tekintetket — bizonyos titkos társulatokat például, melyeknek a császár egyhortonja volt — a pénz gyérülni kezd, és Franczia ország nehezen fogja azt dőterhének érezhetőbb emelését eltürni. De hadikölcsönök, homisitott hadihudgetek s ellenség földéni szákmányolások mellett a császár reméltheté pénztára megtelését. Egy szerencsésen vitt olasz háboru a császárságot dicsőséggel tetézné szavaraitól megszabaditná. Hosszason tartó s kevéssé is szerencsétlen háboru kiméritné Franczia ország t. Ha a háboru rövid ideig tartó s szerencsétlen lenne, Napoleon elhulhatnék, de Franczia ország együtt buknék el s a Napoleon név ismét fennmaradna a népdalban mint jelképe a nemzeti gyülöségnek a bonapartak ellen. A Franczia ország hivul levő közvélemény, csupán a szabad sajtó tiltakozása s szelid diplomatiai előterjesztésekre szorithatova, igen csekely biztonság vi ember erőszakosokadasi ellen, ki mindent az erőszakosságtól remélhet. Az angol közvélemény itt felemen például nem gátolta a császárt, hogy Portugáliát közelebbi bánczalmazása által ama jól sikerült csinyt el ne kövesse Angolorszag hagyományos jó hirneve ellen. Van igen is a közvéleménynek oly nyilatkozata, mely képes lenne a háborut feltartóztatni. Az európai hatalmak föltétlenül elhatározhatnák, hogy nem szabad háborunak lenni. Anglia nevezetesen nagyszerű hatást tehetne annak kijelentése alatt, hogy az európai béke megszegését okul tekintené, annak megszavaroja ellen fegyvert ragadni. Ámde a közvélemény nem megy oddig — korántsem meg. A közvélemény megelőgednék összestett kézzel ott ülni s erkölcsi hoszankodássul nézni a történeteket: s ilyetén közvéleménynyel, habár oly ünnepélyes és tisztelteremlő képet vag is, Napoleon nem igen törődik többet mint az egyptomi sphynxxel."

Valósulni látszik a hir, Malmesbury lordnak egy sürgönye felől, melyet ő a napokban küldött a turini kabinethez, nince az fenyegető hangon szerkesztve, csak jóakaróleg figyelmeztet a háboru nyomoraira. Cavour gróf résztelés emlékirat formájában felelt, melyben Olaszországhak tarthatatlan viszonyait és Piemontnak türhetlen állapotát rajzolja, melybe utóbbi időkben Ausztria által jutott; Piemont rágaszkodik azon politikához, melyet fölhatalmazói a parisi congressuson átlata nyilvánitottak, s ő jelenleg is mint akkor Olaszhon ohnjait s érdekeit képviseli, a nélkül hogy valokit ingerelni akarna.

Franczia ország. — A trónbeszédnek, melylyel III. Napoleon császár a törvényhozó test ülését 7-én megnyitja, hanges előbeszédé gyanánt szólnak a harczais előkészületek: minden oda mutat, hogy a diplomatia, mely a mint látszik, a viharelőtt a vihar okaira próbálni, e munka sikerültével valóságos oszát mivelne. Nem is emlitve a seregőszpontositásokat déli Franczia ország, a cherbourgi hajócsapat kiindulására adott parancsot sat. — mond az „I. B.", több ily tényt hozhatni még fel, a mit békejelül éppen nem magyarázhatunk. Ily a sereguráhási szállitók munkával halmozvák, a töltéstokok készitése szörnyű nagy élénkséggel folyt; a katonai öntődék nem 150 vont csövű ágyut állitottak ki, mint eddig mondták volt, hanem 650-t, melyek a szakiszerű halpakkal is ellátvák; Marseilleben 150.000 congrév-röppentyűt küldtek, s végül a Renaud tbk alatti algiéri csapatokból a lyoni sereg magva fog képződni, a mely minden perczben kiinditható az ellenség ellen.

Más oldalról is mind nagyon komolyan hangzanak a tudósitások. A franczia miniszterium ügynökei Bretagneban és Normandiában a piaczokon kapható lovakat mind felvásárolták; csak Argentonban az utóbbi heti vásáron kevés órák alatt 450 lovat vettek meg.

Ily körülmények közt nagy fölszerelt gerjesz ezt egy éppen most megelenő röpirat, mely a háboru közel kitörése iránti aggodalmakat akarná a maga módja szerint enyhiteni. Szerzője ezen „L'empereur Napoleon III. et l'Italie" cz. röpiratnak ugyanaz, ki a mintegy ő előtt megjelent „L'empereur N. III. et l'Angleterre" cz. röpiratot irta, azaz, hogy tulajdonképen a babinethöl származik s de la Guerroniére czak a magas sugallatnak tolmácsa. E röpirat a miniszteri tanácsban közölteltetvén, a békeszerelő miniszterek nagy tetszésével tanálkozott, mert tudni kell, hogy e röpirat csakugyan béke's teremtésén, czak azon egyet bizonyitgatja, hogy a dolgok helyzete Olaszországban, ugy a mint most létezik, nem tarthat, mert annak szükségkép forradalomhoz kell vezetnie, ezt pedig meg kell előzni, s azért az olasz kérdést már most megoldani. Nem is helyezi e röpirat a háborút kilátásba, csakhogy bár igen békülekeny modorban, oly dolgokat kivánt Ausztriától, hogy mindenki, a ki olvassa, kénytelen rámondani, miszerint igy a háboru kikerülhetlen, mert a bécsi kormány lehetlen, hogy e röpiratban felhozott évek alatt arra határoztassa magát, hogy Olaszországot oda hagyja. A tuileriákban nem is látszanak azt hinni, s a fegyverkezések ennélfogva oly módon folytattatnak, melyből azt következtetik, hogy a háboru ki fog törni, még mielőtt négy hét elmulnék.

A fenálló terv szerint — irja az O. D. P. — Ausztriát egyszerre három oldalról támadnák fel. Az egyik hadsereg Piemontból indulna Lombardiának, a Románban levő franczia hadtest az osztrákokat az egyházi államban tartaná meg s 50,000 francia Velencének szállana bé, hogy onnan működjék. Egy északi vagy rajnaserege elemeit is gyűjtik össze. Ennek élén Pelisier fogna állani; egyelőre a párisi fő parancsnokságtol fogja vinni. E közlemények egy párisi harczszomjas levelező agyvázának tartanók, ha a „Börzehaller" bigadt s közönségesen ihletnek tartott bécsi levelezőjének legujabb tudósitásai is a fennebbi közleményeket nem erősitenék. Szerint Bécsben korant sincsenek azon nélzelben, hogy a franczia tengeri készületek Anglia ellen volnának irányozva (a mi egyébiránt nár Franczia ország észak-nyugoti kikötőinek kürirtjai alatt is meg van czáfolva), hanem igen is lehetőnek tartják, miszerint Franczia ország az a szándéka, hogy egy Ausztriával háboru esetében hadi marinajával jelentékeny szerepet játszason. Egy franczia seregnek ausztriai parton kiszállása igen könnyen tartoztatik Franczia ország combinált hadmüködési terveihez s nagyon könnyitné a tért az egyházi államban oszpontosuló franczia csapatok megtámadásának, az osztrák részről szálláron védett Po-vonal mellett is. A levelező mar is emliti azon katonai intézkedéseket is, melyek ausztriai részről az ausztriai partokra nézve történnének.

— „Vannak profétáink, hallgassunk azokra." Dechamps belga álleminiszternek egy hirlapczikkéből Wolkerő órdekes helyet veszünk ki: „Metternich hg. ámnyugodt, éles belátásu ész, Brüsselben töltött számüzése idején alatt, 1850 elején, egyszer ezeket mondá nekem: A franczia köztársaság nem soká czászárságba megy által. A jövendő czászárnak szép kártya van a kezében; ő jól játszik; szerencsés kilátások nyilnak fel előtte; ügyessége által sokra viheti. Ámde egy szirtet kell kerülnie, a melyen hajótörést szenvedhet: felel. rajta, hogy forradalmi czászárkép fogelvszni. Közbeszólok: hiszen Lajos Napoleon miat látszik ellensége a forradalomnak, s a legjobb uton van azt az általános szavazat segélyével elfoglalnak. A herczeg viszonzá: ám most arról nem szólok; 1831-re gondolok; rosz lap az élettörténetében; midőn ő forradalmi czászárkép vesz el, Olaszországban fog az történni, s az nap, midőn a maga politikáját Ausztria politikájától elválasztandja." A herczeg ezen szavait, mond Deschamps, közöljük akkori följegyzésünkbol, hogy komoly tanácsul jusson el a czászárhoz, a ki annak becsét s jelentőségét jobban tudja méltányolhatni mint akárki.

Olaszország. — Hogy minden, a mi Turinból hallszik, rendkivül harcziasan hangzik, nem csoda; hatalmasan fujják ott a hadi kürtöt, s többi közt összekapcsolják a Napoleon és Carlo Alberto neveket, a waterlooi és novarai meggyőzöttekét, mint a kik már is egyenlő balsorsunkná fogva egyesitvék s a népek emlékezetében a jövő történeteiben is egyesitve lennének a dynastiák összékötésére alkal. A „N. Pr. Ztg." turini levelezője szerint háboru, kikerülhetlen háboru bizonyos jelszavai: A király el van határozva bangue-ot játszani, vagy egy neki tulajdonitott nyilatkozata szerint vagy monsieur de Savoie vagy roi de l' Italie-vá lenni.

Még nagyobb elbizottság látszik grof Cavourban lenni. Ezen hangultból nem verik ki ő még az angol jegyzék tanácsai és nyilatkozatai sem. A turini angol követ t. i. kijelenté neki, hogy Anglia franczia beavatkozás esetében nem maradhat semleges, hanem részt fog venni a harczban Ausztria mellett Franczia ország ellen. E nyilatkozatra Cavour igy szólott volna. „Mi előre tudjuk, mi fog tolnaini. Onök hajóhada Genuát bombázni fogja, de egyebet nem is tehet." Azt is beszélik, miképp a kormány már előkészületeket tesz, hogy a kincstár, a levéltár s a főváros legfontosabb tárgyai a genuai várba vitessenek. Azt is állitják, hogy gr. Cavour már a közelebbi napokban felmondja Ausztriának azon szerződést, mely a két állam közt a szökevények kiadatása iránt létezik.

— Vannak profétáink. — Jassyból, jan. 27-ről a „Wien. Ztg."-nak irják: „A rendszerű e perczben minden erejét megfeszitij, hogy a Moldvaban levő lázadó nemzetőrkezett lengyeleket befogja, kik állitólag egy forradalmi ligához tartoznak, melynek czélja még nem ismeretes, de a legkülönbözőb gyanitásokra ad alkalmat, számuk itt közel 30-ra menne, Foksány, Galacz és Bottusányban többeket be is fogtak volna, kiknél állitólag czéljokra vonatkozó papirokat találtak. Ezen helyi események azonban nem képesek az általános feszültséget eluzni. Azon kiküldtség, mely a fejedelmi választásra vonatkozó nemzetgyűlési határozatot Stambulba viendő, e napokban indul el. Az ujminisztérium végre megalakult. A miniszterelnök és belügy min. Stourdza Vazul, külügyi Alexandry Vazul, pénzügyi Roselly — Raducano Laszkár, cultus és oktatásügyi Rolla Konstantin, közmunkaügyi Miklesku Demeter, igazságügyi Costoky — Jepurianí Manuilay, a-hetman Militeseku ezredes.

— Belgrádban, febr. 3-án a szkupstina elhatározá, hogy ugy a községi rendtartás szerkesztésék helyi szkupstinákkal a községi-elöljárók évenkénti választásával. Gry paraszt-párt azt inditványozá, hogy e czimek eltörölttessenek; a fejedelem s a trónörökös gospodár-oknak (sire), s az összes

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetmi Könyvtár © Fundatja pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca

többi hivatalnokok kivétel nélkül gosz podin-oknak (úr) czimeztessenek.

A szkupstina, február 4-én elhatározá, hogy Vnesics, nehogy továbbra is cselszövényeket koholjhasson, tüstént legszigorubb felügyelet alá helyeztessék, s egyszersmind korábbi rablások miatt perbe fogattassék; az áruló Szimicsnek a nyugdíj fölmondatik.

— Trapezuntból azon jelentés érkezett, hogy az oroszok Gelendik kikötő hely ellen a cserkesz parton megrohanást kiséreltek meg, de sikker nélkül. 300 embert vesztettek. Az orosz gőzökök egyébiránt szigorubban őrköddnek a part felett mint bármikor.

Ujabbak. — A franczia császár 7-ki trónbeszédében sokat mond, mi a béke baráttait örömugrásokra indíthatja, de meg sem oly sokat, hogy egy egy szavánál gondolkozóba ne essenek kedvcsapongásik közben. „A csatára csodálkozik közvélemény izgatottságán; a bizalmatlanságot s félelmet tulzottnak tartja. Jelszava ma is mint eddig: a császárság béke, felavatása oly béke-rendszernek, mely csak is bizonyos nemzeti érdekek védelméért lenne megszavarható. Az Angliával szövetséget előszeretettel emelte ki: az orosz császárhoz viszonyok a legszívelyesebbek, mert vele oly sok vitapont felett volt egyetértésben; Poroszországhoz barátságos viszonyban van, de Austriával szemben a fókérdésekre nézve — például a Dunafejedelemségek — nehézségek fenforgnak ettől. Olasszorszag állapotja jogczimjét a diplomatiát, de azért ez nem képez czigendő okot a háborura. Franczianorszag politikája ezentul is mint eddig szilárd, de mérsékelt marad. Ismételtem fejezikia reményt, hogy a béke nem fog megszavartatni. A császár a maga, személyes érdek vagy nyomoru dicsvágy feletti helyzetére tett hivatkozással végzé beszédét."

A császár trónbeszédéhez commentárul szolgálhat az általa sugalt, fenemlitett röpiratnak ezen különösen megnyomott phrasisa is: „Mi forrón óhajjuk — monda „Moniteur" által is méltányolt szerző, — hogy a diplomatia tegye ezt a háborút elöestéjén, a mit a győzelem után való nap szokott tenni."

A diplomatia már is mint látszik hozzá kezdett békés működéséhez. Egy Bécsben febr. 8-án kelt táviratszerint az „Oesterr. Korrespondenz" egy indokolt czikkben jelenti: „a franczia trónbeszéd a békének kezessége; akatonai megszállásokat illetőd visszályra nézve diplomatiai megoldás van kilátásban; Franczia-orszag részéről a rendkívüli készületek megszüntetése remélhető." Etelegramm szerint az olasz kérdés nyilván uj stadiumba lépett. A hirlapiró tehát ismét azon nehéz állásba jutott, hol a vinlay-sodrony egy meztelen ténynek jelentése által az egész helyzetet felforgatja, a nélkül, hogy a publicista még képes lenne egy ily fordulatnak indokait ellátni.

— A belgrádi levelező fentartásai közli azon hirt, hogy a szerb szkupstinban egy párt keletkezett, mely Milost királytyá kivánná kikiáltani. Könnyü véghezvinni, a minek más jól megvetette az ágyát. Keleten pedig az orosz- franczia politika jó meleg-ágynyt vetett bizonyos uj eszméknek, mig a fényes kaput oda juttatta, hogy malhonap nem marad fenn egyéb belőle egy redves kapuzábénál. — Milós és Mihály hg ünnepélyes bevonulásuk Belgrádba febr. 6-kán a nép örömkiáltásai között megtörtént.

A bukuresti választás még nem volt fontos. A Kuza Sándornak más moldovai fejedelemmé megválasztatása felett élénk diplomatiai tárgyalások indultak meg. Ausztria t. i. tiltakozott volna a moldovai választás ellen, miután Kuza ezredes tiz évig nem viselt nyilvános hivatalt s 3000 arany évi jövedelmet adó ólbirtokkal sem bir. Franczianorszag ellenben sürgetőleg ajánlotta a portának, hogy a választást megerősítse. A kapu mint hallszik azt meg is erősitette volna; de képzelhetni-e, hogy nagylelkusége vagy gyöngesége a bukuresti választás megerősítéseig is kiterjedjen? Mint Stambulból irják: a rumeliai hadtestből 20 zászlódaly a megkivántató tüzérséggel ellátatik fel a Dunavonalon, és Ethem pasa jel van hatalmazva, szükség esetén ezen csapatokat a fejedelemségekbe bevezetni; a szükség esete párjával is eléállott: ámde a gyámoltalan — vagy igenis sok gyámoltal megáldott porta a szerződő hatalmak beleegyezése nélkül egy lépést se tehet. S mikor és hol jövend létre az egyet nem értő hatalmak beleegyezése? A stambuli levelező szerint legalább ott ugy vélekednek, hogy ha a moldva-sáboka a Pruthnál harczokban álló oroszokat bevatakozásra hivják, Oroszország nem sokat fog vonakodni, hogy régi kedvencz terveinek létrehozásához ily szépen kínálkozó alkalmat fol ne használjon.

Napoleon fs egy hnné febr. 3-kán vonultak be Párisba. A pár fogadtatása a párizsiak részéről nem volt lelkesult, mi jelentős körülmény, ha a hazasság-kötés közti előzményeket tekintetbe veszszük.

Becsi börze.	Febr. 11.	Febr. 10.
Nemzeti kölcsön 100 pénzben	79.35.	79.80.
Metalliques 5 percz. „	77.30.	78.10.
Urbéri papir, magyar. „	78.25.	78.25.
„ „ erdélyi „	75.50.	75.50.
Tiszai vasut		
Cs. k. t. sulyu arany darabja	4.94.	4.93.
Korona „ „ „	14.30.	14.30.

Felelős a szerkesztésért **BERDE ÁRON.**

Urbérkárpótlási tőke utalványozás.

A dézsi cs. k. megyei törv. ujján Buttyán Juonnak hovrillai b. u 359 ft 20 kr tőke, 80 ft 51 kr k. hitb. — Buttyán Petrusnak hovrillai b. u. 72 ft $^1/_2$ kr a. k. tőke, 16 ft 12 kr konat hátr. utalv. A köv. bead. f. évi márczius 20-ig. Tárgy. nap máj 20-ka d. e 9 órakor.

A m.-vásárhelyi cs. kér. megyei törv. ujján Zöld Ádámnak vámosudvarhelyi hir. u. 238 ft $49^1/_4$ kr a. k. tőke, 68 ft 32 kr kam. hátr., — Perlaki Sándornak n.-csergedi, f.-kápolnei bir. u. 702 ft $24^1/_4$ kr a. k. tőke, 162 ft 51 kr kam. hátr., — Kovács Rózsiának sövényfalvi b. u.

(616) (3—3)

777 polg. sz. **1859.**

Hirdetmény.

A kolozsvári csász. k. kerületi törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy a néhai gr. Bánffi József örökösei folyamodványa következtében, a véghagyományozott massahoz tartozó lovak s egyéb barmok nyilvános eladása megengedtetett s az árverés megkezdése határidejéül 1859. február 17-ke, s helyül Kolozsvár tüzetett ki. A vásárolni kivánók azon hozzáadassal hivatnak meg, hogy az árverési feltételeket a helybeli törvényszéki jajstromozó hivatalnál az árverézésre kitűzött nap előtt megtekinthetik.

b. Oechsner.

A kolozsvári cs. k. kerületi törvényszék tanácsoráll ján. 27. 1859. b. Keith.

(619) (2—3)

Sz. 14.

Csőd-hirdetmény.

Veresptak bányász kőszénsegben egy schorvosi állomás jóté ürességbe. Ezen állomás 550. f. o. p. évi fizetéssel, 120 f. o. p. lóartási díjjal, szabad szállással és nyugdíjazásai igényével van kapcsolatban.

Ezen állomást megnyerni szándékozók ezennel felszólittatnak, miszerint okleveleikel ellátott kérelmeikel, „uelyekben a hazai hirom nyelvnek tudása is bebizonyitandó" 1859 dikі február végéig elöljárójuk ajánt az abrudbányai bányásznagyi kőpénztár igazgatóságához beküldek.

Az abrudbányai bányásznagyi kőpénztár igazgatóságától.

Abrudbánya, dec. 22-kén, 1858.

(620) (2—3)

Sz. 5433/civ.

1858.

Hirdetmény.

A szászvárosi cs. kr. kerületi törvényszék, mint gyámsagi hatóság alul közhirré tétetik, miszerint a Földvári Sándor özvegye, Anna, Gyertyános, Nagy- és Kis-Rápolt s dedési jószágok, melynek alkatrészei az ezen hivatalnál magokat. A magyar nemzet európai fontosságának kitüntetéseil keresö politikai irány melett a czimered regény cz. tárczaczikl ezeksöl kivánt feltüntetni, melyek a kebelre mind végig nemesitöek hassanak, s melyek azonban a testi kor szokásait tükörözék vissza.

Ára az öt kötetnek 5 ft osztrák értékben.

(617) (2 3)

Hirdetés.

A radnóthi jószában, Badnóthöl $^1/_2$ órn távolságra, O-Petrlakon, egy belső s feles kalcsökböl álló korcsoma-joggal bíró kis birtok örök áron eladó. Bővebb értesítést ad M.-Vásárhelyt Pável Elek, O-Brettyóban, utólsó posta Hatszeg. Sz. L.

(613) (4—4)

Eladó jószág.

M.-Vásárhelytöl $2^1/_2$ órára az országosan ismeretes jobb határral együtken, oly helyen hol a tagosités már elkezdöddött, van egy 1400 jugerum terülötü jó kaszalokhöl, szántóföld alól örök áron eladó jószág. Vannak továbbá minden gazdai épületek, fegyedö-jug, malombrjg; a vevö a helységnek $^2/_3$ birlokosa leend e vásár alul, bővebben tudakozódhatni M.-Csávason felhatalmazott **Borbély Károly** urnál.

(621) (2—3)

Nro. 1196./1859

Hirdetmény.

A kolozsvári cs. k kerületi pénzügy-igazgatóság részéről, ezennel közhirré tétetik, hogy az emlitett pénzügy igazgatóság irodájában, folyó 1859-dik február hava 17-dik napján d. e. 10 órakor nyilvános árverés fog tartatni, me'y alkalommal a kolozsmonostori rom. kath. alapitványi uradalomhoz tartozó bécsi jószág, melynek 176—178. hold szántó, 82 hold kaszáló, továbbá 7 hold 600 öl szőlőföld áll, minden hozzá tartozó belső és külsőkkel, ugy korcsmárlási joggal együtt, hat egymás után következő évekre, t. i. folyó évi márt. hava 1-sö napjától kezdve az 1865. évi febr. hava utolsó napjáig, a többet igérőnek bérbe fog adatni, a kikiáltási összeg 2273 ft. 60 krokat tészen uj auszár. értékben.

Az ezen árverésnél részt venni szándékozók tartoznak magukat 100 ft. bánatpénzzel ellátni.

Ezen árverésre sajátkezüleg tartozó $10^0/_0$ tes bánatpénzzel ellátott irásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, melyek azonban az árverés napjáig az alulirt ker. pénzügyi igazgatósághoz benyujtandók, s azon nyilatkozatot kell tartalmazniok, hogy ajánlkozó az árverési feltételekkel merőben ismeretes, és azoknak teljes mértékben magát alája veni kész.

Az árverési feltételek alulirt ker. pénzügyi igazgatóság irodájában, a szokott hivatali órákon megtekinthetők.

A cs. kir. ker. pénzügy igazgatóságtól. Kolozsvártl, febr. 1-jén, 1859

(622) (1—4)

Éppen most jelent meg **Pesten Heckenast Gusztáv** könyvkiadónál, és kapható **Kolozsvárott Stein János, M.-Vásárhelyt Wittich József** könyvkereskedésében:

KORNIZS ILONA

TÖRTÉNETI REGÉNY ÉT KÖTETBEN.

Irta

DÓZSA DÁNIEL.

Kiadja HECKENAST GUSZTÁV 1859.

A fenneczimzett nagy történelmi regény Erdély legvisztontagsogosabb korából levén merittve, a 16 és 17 dik század élmeneti éveiből, a mely korszak Erdély tragoediját képezi: mint történelmi olvasmány is méltó tárgya lehet a közfügyelemnek annyival inkább, mert éppen ez áron korszak, melyből a magyar regény-irodalom egyetlen elmetermékel sem mutatbat fel; holott éppen ezen korszak vet világot azon kiadás tervek eldöménjeire, melyek korunkban egy fenyegető pánszláv propagandává nőttek ki.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda Nyomdájában.

Egyszersmind a nyomdai igazgatóság ajánlja magát, és készenek nyilatkozik mindennemű könyvés könyvmdai munkálatoknak pontos kiállitására, ugy cs. kir. hivatalok mint magánysocok részére; ajánlja nevezetesen, minden a kereskedéshez tartozó szükségletek nem különben minden illirlapok és bármely könyvek kinyomtatását; neglegyeztetén egyetlen együnal, hogy s fontétinteli Intézet, minden hozzá közvetlen külföldi könyv- és könyvmdai rendelményeiket a legrövidebb idő alatt, és a legjutányosabb ár mellett pontosan teljesitendi.

Szigeten-Marmarosban, jan. 14-kén 1859.

A kincstári könyvnyomdai igazgatóságtól.

(560) (18—24)

Mell-növény szeletkék.

Koller F. J. gyógyszerész által Pozsonyban.

Kolozsvárt kapható Wolff J. gyógyszertárban.

Egy skatulya ára 20 kr. p. p.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca